

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
в.о. Декана філологічного
факультету
доц. Роман КРОХМАЛЬНИЙ
31 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія художнього часопростору та ритму тексту»

освітній рівень	перший (бакалаврський)
галузь знань	03 Гуманітарні науки 01 Освіта/ Педагогіка
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	014 Середня освіта 035.01 Українська мова та література, 035.09 Фольклористика. 035.10 Прикладна лінгвістика 014.01 Українська мова і література
освітня програма	Українська мова та література; Літературна творчість, Українська мова та література, українська мова як іноземна, Фольклористика, Прикладна лінгвістика, Середня освіта (Українська мова і література)
факультет	філологічний

Львів – 2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія художнього часопростору та ритму тексту»

для студентів II курсу бакалаврату за спеціальністю 035 Філологія 31” серпня 2023 року – 18 с.

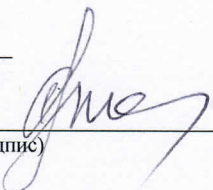

Розробник: доц. М.М. Челецька

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

Протокол від „29” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри _____

_____ (підпис)

(Михайло ГНАТЮК.)
(прізвище та ініціали)

„29” серпня 2023 року

Затвердила Вчена рада філологічного факультету
Протокол від „31” серпня 2023 року № 1

„31” серпня 2023 року

Голова _____

_____ (підпис)

(Роман КРОХМАЛЬНИЙ)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u>	(за вибором)	
	Спеціальність <u>035 Філологія</u>		
Модулів – 2	Спеціалізація: літературна творчість	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	–
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 58	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		32 год.	–
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
58 год.	–		
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю:			
залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

Навчальний курс «**Теорія художнього часопростору та ритму тексту**» є дисципліною за вільним вибором для студентів для спеціальності «літературна творчість».

Курс зорієнтований на поглиблення теоретичних знань студентів зі «Вступу до літературознавства» та допомагає майбутнім знавцям літературних текстів виробити необхідні навички щодо інтерпретації творів. Поетика часопростору та ритму тексту є невід’ємним елементом дослідження літературного твору й тісно

пов'язана з такими літературознавчими аспектами, як жанрологічний і наратологічний, а також із теоріями віршознавства.

Засвоївши необхідну базову термінологію з часопросторової поетики та ознайомившись із відомими на сьогодні методологічними підходами авторитетних учених, які активно працювали та працюють у цій галузі, організувавши певну, досить вагому школу напрацювань із такої проблематики, студент має змогу долучитися до наукового процесу та випробувати власні інтерпретаційні можливості під час написання курсових робіт. Курс зорієнтований на здобутки львівської літературознавчої школи проф. Нонни Копистянської, що діяла у формі Міжнародного науково-методологічного об'єднання-семінару «Проблеми художнього часу, простору, ритму» протягом 1997–2012 рр., а також на теорії та практиці дослідження літературного тексту, які протягом ХХ ст. розробили в цьому напрямку авторитетні закордонні та українські вчені.

Курс допомагає глибше зрозуміти природу та функції літератури у її зв'язках з філософією, історією, релігією, іншими видами мистецтв, а й навіть точними та природничими науками, що порушують аналогічні проблеми часопросторової структури світу.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – навчити студентів розуміти художню літературу як самодостатнє явище, що підпорядковується особливим законам простору, часу та ритму, від яких безпосередньо залежать і світоглядні, і жанрово-структуротворчі механізми авторської творчості.

Завдання:

- ознайомити студентів із ключовими методологіями із вивчення часу, простору та ритму в літературознавчій практиці;
- зорієнтувати майбутніх дослідників у термінологічному апараті часопросторової школи інтерпретацій художнього тексту;
- виробити у студентів професійні навички інтерпретації художніх творів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

– *знати:*

1) основні поняття часопросторової поетики та концепції художнього часу та простору: поняття та образ часу, соціально-історичний час, лінійний час, вертикаль часу, хронотоп, хронотоп порогу, хронотоп дороги, хронотоп дому, авторський хронотоп, сюжетний час, персональний час, соціально-історичний хронотоп, множинний соціально-історичний хронотоп, «свій/чужий» хронотоп, ретроспекція, проспекція, інтроспекція, простір персонажа, ритм персонажів, «ритм образу», моделювання художнього простору, відкритий і закритий простір; час реальної дійсності, час фабули, час представлених подій, майбутній час минулого часу, переддія, післядія, визначений і невизначений простір, простір представленого часу, синхронізація, часове скорочення, часове розтягнення, часова перспектива, часова інтенсифікація;

допоміжна термінологія: жанрологія, жанрова ситема, жанрова заданість, наратологія, форми оповіді, рецепція, номенологія, надтекст.

2) **теми:** Часопросторова структура художнього твору; Авторський хронотоп; Соціально-історичний хронотоп; Сюжетний час; Хронотоп і ритм персонажів; Ретроспекція; Свій/чужий хронотоп; Моделювання художнього простору; Простір персонажа; Жанрова система художнього часу та простору;

– **вміти:**

- розуміти специфіку літературних епох, напрямів, стилів національної літератури та ідіостилів творчої індивідуальності залежно від жанрової природи художнього твору;
- аналізувати загальні світоглядні концепції епох та художні принципи окремих письменників;
- аналізувати художньо-образну систему літературної епохи, стилю, напрямку, автора, окремого твору;
- творчо, логічно та послідовно формулювати та аргументувати власні думки про літературний твір.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологія дослідження художнього часу та простору в літературних текстах.

Тема 1. Основна часопросторова термінологія. Методології дослідження художнього часу та простору. **Концепції розуміння часу в античній та сучасній філософії (П. Рікер, Ж. Деріда; А. Бергсон, Е. Гуссерль, М. Гайдеггер, Г.-Г. Гадамер, за кн. Т. Вюллер «Що таке час?», розд.4), науці (Галілей, А. Айнштайн, Ю. Молчанов, В. Вернадський) та літературі (Т. Манн «Зачарована гора»).**

Тема 2. Традиції та методології дослідження художніх творів у львівській часопросторовій школі проф. Н. Х. Копистянської (**Міжнародне науково-методологічне об'єднання-семінар «Проблеми художнього часу, простору, ритму»: 1997–2012).**

Тема 3. Польсько-російська часопросторова школа 20-30-х рр. ХХ ст. (Р. Інгарден, Й. Кляйнер, А. Цейтлін, Г. Волошинов). Внесок С. Скварчинської, М. Бахтіна, Д. Ліхачова, Н. Копистянської у теорію із вивчення часопросторової проблематики художнього твору. Методологія «свого/чужого» як предмет дослідження у працях Н. Копистянської теоретичних аспектів розуміння художнього часу та простору. **Аналіз наукових статей «Проблеми художнього часу, простору, ритму» («Іноземна філологія», 2003, вип. 114).**

Тема 4. Теорія ритму Олексія Чичеріна та параметри методологічних досліджень. **(аналіз розділу з книги О. Чичеріна «Ритм образу у розповідній прозі». – С. 170–173).**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Хронотопна структура художнього твору та особливості її інтерпретації у прозі, поезії та драмі.

Тема 5. Поняття про хронотоп та його різновиди в літературі: хронотоп порогу (термін М. Бахтіна), хронотоп дому (Г. Башляр), хронотоп дороги, хронотоп сновидіння, «свій»/«чужий» хронотоп. Співвідношення хронотопу із родом літератури та жанром. Особливості вираження часу та простору в поезії та драматургії.

Тема 6. Хронотоп дому та дороги у змінності функцій «свого/чужого» (на прикладі оповідання **Вал. Шевчука «Дорога»**, зб. «Голос трави» як частина роману «Дім на горі» та вірша **Гр. Чубая «Коридор із дверима завбільшки з око»**).

Тема 7. Авторський хронотоп та його способи вираження в художніх творах різної родо-жанрової природи. Соціально-історичний хронотоп. Множинний соціально-історичний час.

Тема 8. Співвідношення авторського та соціально-історичного хронотопу у **Галини Пагутяк «Сентиментальні мандрівки Галичиною»**.

Тема 9. Ретроспекція, проспекція (антиципація) та інтроспекція у літературному творі як елементи сюжетного часу. Аналіз ретроспективних прийомів на прикладі повісті Анни Зегерс «Прогулянка мертвих дівчат» та драми Г. Ібсена «Ляльковий дім».

Тема 10. Використання ретро-, про- та інтроспективних засобів в оповіданні **Генріха Бьоля «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...»** та **Валерія Шевчука «Я дуже хочу подивитись...»**.

Тема 11. Надтекстовий хронотоп. Хронотоп та проблеми рецептивної поетики. Мистецтво читання як перетворення часу в простір. Застосування методів проспективної побудови сюжету у художній фантастиці (**Рей Бредбері «Марсіанські хроніки»: розділ «Квітень. 2000. Третя експедиція»**)

Тема 12. Композиція простору. Особливості моделювання художнього простору та часу (за схемами Н. Копистянської). **Синестезійні можливості авторських просторових моделей та особливості читацького сприйняття (на прикладі прочитаних творів світової та української літератури – за індивідуальним вибором)**

Тема 13. Психічні та суспільні функції інтер'єрного простору (за статтею **Деборою Дебори Фогель**).

Тема 12.		2										
Тема 13.		2										
Тема 14.		2										
Тема 15.		2										
Тема 16.		2										
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>		24										
Усього годин		32										
Модуль 2												
ІНДЗ		-	-	-		-		-	-	-		
Усього годин		32										

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	—	—
2	—	—
...		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	—	—
2	—	—
...		

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	—	—
2	—	—
...		

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття часу в античній філософії (Геракліт, Парменід, Левкіп, Демокрит, Платон), астрономії та фізиці (Ейнштейн).	6
2	Поняття часу у середньовічній філософії (Августин Аврелій)	4
3	Мак-Таггарт про час як ілюзію. Особливості «ірраціонального» простору. Простір поза простором.	4
4	Час повторення у житті, релігії, історії та літературі	4
5	«Свій/чужий» хронотоп як характеристика «вічних» образів у літературі (Дон Кіхот, Гамлет, Дон Жуан)	6
6	Розуміння часу та простору людиною епохи Бароко та Просвітництва	6
7	Хронотоп сновидіння та його особливості	4
8	Часопросторові моделі відкритого та закритого простору в сучасній поезії	6
9	Проблема специфіки ритму художньої прози (теорія художньої цілісності М. Гіршмана)	4
10	Теорія просторових та часових мистецтв	4
11	Жанрологічні теорії проф. Н.Х. Копистянської	4
12	Етнокультурний міфопростір, міфічний хронотоп, проблеми історичної пам'яті	6
	Разом	58

10. Методи навчання

У навчальному процесі застосовано різноманітні наочні та практичні, індуктивні й дедуктивні, аналітичні та синтетичні методи роботи з аудиторією, а саме:

- методи для пробудження інтересу до теми, актуалізації пізнавальної потреби та базових знань, умінь і навичок;

- методи вивчення нового матеріалу; конкретизації та поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок аналізу тексту;
- методи пояснення та організації самостійної роботи студентів;
- творчі методи стимулювання діяльності та заохочення (конкурси, змагання, ігри, альтернативні діалоги);
- методи контролю, перевірки та оцінки результатів навчання.

11. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів під час лекційних занять та у формі письмових завдань для підсумкового заліку.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

для заліку

Поточне тестування та самостійна робота																Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	
4	4	4	4	4	4	4	10	4	10	10	10	4	10	4	10	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100		A	відмінно	зараховано
81-89		B	добре	
71-80		C		
61-70		D	задовільно	
51-60		E		
21-50		FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Проблеми часопросторової поетики: Рекомендаційний бібліографічний покажчик для наук. роботи студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів гуманітарних факультетів / Упор. М. Кривенко; наук. ред. Н. Копистянська. Вип. 1. Львів: ВЦ ЛНУ, 2006.
2. Нонна Копистянська : біобібліографічний покажчик / уклад. М. Кривенко. — Львів : ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2004. — 234 с. — (Укр. біобібліографія. Нова серія. Бібліографія вчених університету; Чис. 15), зокрема розділ: «Слово про людину, жінку, педагога, вченого» (С 31-94).
3. Нонна Копистянська : біобібліографічний покажчик / уклад. М. Кривенко. — Львів : Львівська державна обласна наукова універсальна бібліотека ім. І.Франка, 2004. — 234 с. — (Укр. біобібліографія. Нова серія. Бібліографія вчених університету ; Чис. 15).
4. Схеми художнього часу і простору // Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012. — С. 312-326.

14. Рекомендована література

Базова

1. Копистянська Н. Час і простір у мистецтві слова: монографія. Львів: ПАІС, 2012.
2. Проблеми художнього часу, простору, ритму: зб. наук. ст. // Іноземна філологія. Львів, 2003. Вип. 114.
3. Діалогічні обертони: наук. зб. на пошану пам. проф. Н. Копистянської. Львів, 2014.
4. Бахтин М. М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике // Литературно-критические статьи. М., 1986.
5. Чичерин О. О. Ритм образа: стилистические проблемы. М., 1980.
6. Башляр Г. Избранное: Поэтика пространства / Пер. с франц. — М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. — 376 с. (Серия «Книга света»)
7. Башляр Г. Дім: поетика простору // Українські проблеми: сусп.-політ. та наук.-літ. журнал. — 1994. — № 4-5. — С. 91-95. (з передмовою Олега Кузьменка «Феноменологія щастя»).
8. Вюллер Т. Що таке час? / Трюльс Вюллер ; перекл. з норвез. С. Волковецької. Київ: Ніка-Центр; Львів: Вид-во Анетти Антоненко, 2018, зокрема розділ 4 «Час у філософії: Бергсон, Гуссерль, Гайдеггер» (С. 71-95).
9. Фогель Д. Композиція простору / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. — К.: Дух і Літера, 2019. — С. 46-49.
10. Фогель Д. Помешкання в його психічній та суспільній функції / Дебора Фогель; переклад з польськ. Анастасії Любас // Фогель Д. Білі слова: есеї, листування, рецензії та полеміки. — К.: Дух і Літера, 2019. — С. 49-59.

Допоміжна

1. Алексеев Г. П. Причина времени. – М., 2001.
2. Алексеев С. А. Время и его преодоление // Хрестоматия по философии: Учеб. пособие. – М., 1997.
3. Алісеєнко О. М. Особливості художнього простору та часу в романі А. Мердок «The nice and the good»: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.04 / Дніпропетр. нац. ун-т. – Дніпропетровськ, 2001. – 18 с.
4. Андреева Т. «Свій – чужий» у просторі «ми»–ідентичностей людства // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 40–46.
5. Андреева Т. А., Бондаренко В. В. Общечеловеческие инварианты субъективного восприятия времени // Вісник державного Донецького університету: Сер. Б. – Донецьк, 1999. – № 2. – С. 170–176.
6. Барабаш С., Барабаш В. Часопросторова модель пейзажу Ліни Костенко: процесуальність і подійність // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: Зб. наук. пр. ф-ту лінгвістики Гуманітар. ін-ту Нац. авіаційного ун-ту. – 2005. – Вип. 11. – С. 298–308.
7. Баран Г. Художній простір і час у «Сонячній машині» В. Винниченка // Слово і час. – 1999. – № 9. – С. 60–63.
8. Бахтин М. М. Собрание сочинений: в 7 т. Т. 5. Ратоты 1940-х – начала 1980-х годов. – М.: Русские словари, 1996.
9. Белавин В. А., Князева Е. Н., Курдюмов С. П. Новые типы связи пространства и времени в сложных структурах // Анализ систем на рубеже тысячелетий: теория и практика-1999. – М., 1999.
10. Гак В. Г. Пространство вне пространства // Логический анализ языка. Языки пространств / Отв. ред.: Н. Д. Артюнова, И. В. Левонтина. – М., 2000. – С. 127–134.
11. Гальперин И.Р. Ретроспекция и проспекция в тексте // Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: КомКнига, 2006. – С. 105-112.
12. Гиршман М. Ритм художественной прозы / М. Гиршман. – Москва: «Советский писатель», 1982.
13. Гострик Л. Категорії Простору і Часу в «моделі світу» Дмитра Павличка (на матеріалі збірки інтимної лірики «Золоте ябко») // Античність – Сучасність (питання філології): Зб. наук. пр. – Донецьк, 2001. – Вип. 2. – С. 21–26.
14. Дерріда Ж. Дарувати час. Львів: Літопис, 2008. (*оповідання Бодлера «Фальшива монета» та його аналіз*)
15. Дзіковська Л. М. Художній час та художній простір у ліриці М. Волошина 1900–1910 років: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.02 / Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка. – К., 2001. – 18 с.
16. Диалог – Карнавал – Хронотоп: Журнал научных разысканий о биографии, теоретическом наследии и эпохе М. М. Бахтина. – Витебск, 1995. – Ч. 2.
17. Жюльен Ф. О «времени». Элементы философии «жить» / Франсуа Жюльен. – М.: Прогресс-Традиция, 2005.
18. Журавська О.В. Дихотомія «реального» й «ірреального» хронотопу як категоріальна жанрова ознака українського химерного роману 2-ї половини ХХ ст. – Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 10.01.06 «Теорія літератури». – Донецький національний університет імені Василя Стуса; Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2018
19. Зварич І. М. До проблеми просторово-часового «повернення» в художньому моделюванні дійсності // Питання літературознавства. – Чернівці, 1998. – Вип. 5. – С. 3–8.
20. Какоева Л. Про особливості художнього простору «Лісової пісні» Лесі Українки у зв'язку з міфологічною моделлю світу // Біблія і культура: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2001. – Вип. 3. – С. 179–182.

21. Кеба А. Поэтика хронотопа // Кеба А. Андрей Платонов и мировая литература XX века. – Кам'янець-Подільський, 2001. – С. 126–139.
22. Кеба А. Проблемы «о-своения» пространства и времени в романе А. Платонова «Чевенгур» // Иноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 152–161.
23. Клочек Гр. Синергія літературного твору: навч. посібник / Григорій Клочек. – Дніпро: Середняк Т.К, 2020.
24. Кодак М. Жанр у часопросторових вимірах: до генології літературної класики // Слово і час. – 2003. – № 5. – С. 3–9.
25. Козлов Р. А. Художній час і художній простір у драматургії: (на матеріалі української літератури XVII – XVIII ст.) : Автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.01.01 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2005. – 20 с.
26. Копистянська Н. Х. Аспекти функціонування простору, просторової деталі в художньому творі // Молода нація: Альманах. – К., 1997. – Вип. 5. – С. 172–178.
27. Копыстьянская Н. Ф. Виды и функции ретроспекции в романе XX века / Нонна Фоминична Копистянська // Sbornik prací filozofické fakulty Brněnské university. – Brno, 1996. – № 4. – S. 441–450.
28. Копистянська Н. Х. Вічне і тимчасове. Розширення поняття і образу часу в творах XX століття про Жанну д'Арк // Питання літературознавства. – Чернівці, 1995. – Вип. 1. – С. 100–107.
29. Копистянська Н., Григораш Н. Напрями вивчення часу і простору в літературознавстві слов'янського світу // Слов'янські літератури. Доповіді. XIII Міжнародний конгрес славістів. Любляна, 15-21 серпня 2003 року. Київ, 2003. – С. 5-35. – Режим доступу: <http://rastko.rs/rastko/delo/11892>
30. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства [Текст] : монографія / Н. Копистянська. - Л. : ПАІС, 2005.
31. Копистянська Н. Х. Надтекстовий соціально-історичний хронотоп // Античність – Сучасність (питання філології): Зб. наук. пр. – Донецьк, 2001. – Вип. 1. – С. 20–27.
32. Копистянська Н. Х. Ритм, простір, час у смисловому вивченні стилю в працях О. В. Чичеріна // Вісник Львівського університету: Сер. філол. – Львів, 2000. – С. 427–430.
33. Копистянська Н. Х. «Свій» і «чужий» хронотоп як розвиток мотиву Дон Кіхота // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. пр. – Львів, 2000. – Вип. 1. – С. 74–78.
34. Копистянська Н. Х. Соціально-історичний час художнього твору // Біблія і культура: Зб. наук. ст. – Чернівці, 2002. – Вип. 4. – С. 19–29.
35. Копистянська Н. Стефанія Скварчинська як дослідник-новатор часопросторової проблеми // Иноземна філологія. Український науковий збірник. — Вип. 114. — Львів, 2003. – С.281-284.
36. Копистянська Н., Приплюцька М. Питання часо-просторової термінології // Иноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 265–280. (Челецька М. Філософія часу та філософія простору. – С. 278-280)
37. Копыстьянская Н. Ф. Хронотоп как аспект изучения жанровой системы романтизма / Нонна Фоминична Копыстьянская // Zagadnienia rodzajów literackich. – 1994. – Tom 37. – Zeszyt 1 – 2 (73 – 74). – S. 119 – 135.
38. Копистянська Н. Х. Форми створення множинного соціальноісторичного часу // З його духа печаттю...: Зб. наук. пр. на пошану І. Денисюка. – 2001. – Т. 2. – С. 9–15.
39. Левицька О. С. Особистість та епоха: проблема героя у «чужому часі» (за романом Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта») // Иноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 202–208.
40. Левицька О. С. Функціональність просторової моделі прірви у романі Джона Фаулза «Жінка французького лейтенанта» // Античність – Сучасність (питання філології). – Донецьк, 2001. – Вип. 2. – С. 43–47.

41. Лихачев Д. Поетика художественного пространства // Лихачев Д. Поэтика древнерусской литературы. – М., 1979.
42. Лотман Ю. Проблема художественного пространства // Лотман Ю. Структура художественного текста. – М.: Искусство, 1977. – С. 265-279.
43. Маланий О. О. Художній часопростір поезій Василя Барки: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 / НАН України. Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 19 с.
44. Мацевко-Бекерська Л. Топос дороги: Поетика, рецепція (Мала проза Володимира Винниченка) // Вісник Львівського університету: Сер. філол. – Львів, 2004. – С. 43–49.
45. Мельник О. Поетика простору: семантика вертикалей та горизонталей у прозі Михайла Яцкова // Слово і час. – 2005. – № 7. – С. 48–55.
46. Мічіо К. Гіперпростір: Наукова одісея крізь паралельні світи, викривлений простір-час і десятий вимір / У пер. А. Кам'янець. – Львів: Літопис, 2005.
47. Мочернюк Н. Сновидіння в поетиці романтизму: часопросторова специфіка: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Терн. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. – Тернопіль, 2005.
48. Оляндер Л. Людина, час і простір у романі У. Самчука «Морозів хутір» (трилогія «OST») // Науковий вісник Волинського університету. – Луцьк, 1999. – № 13. – С. 166–168.
49. Ритм, пространство, время в литературе та искусстве. – Ленинград, 1974.
50. Переверзев К. А. Пространства, ситуации, события, миры // Логический анализ языка. Языки пространств / Отв. ред.: Н. Д. Арутюнова, И. Б. Левонтина. – М., 2000.
51. Петрухіна Л. Делімітизація простору у модерністській ліриці // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 168–176.
52. Приходько Л. А. Художній час і художній простір у поезії: Автореф. дис.... канд. філол. наук: 10.01.06 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2004. – 19 с.
53. Руда Т. Б. Ритм художньої прози і взаємодія мистецтв // Метроритм-2: Колектив. моногр. / За ред. І. М. Юдкіна. – К., 2005. – С. 16–20.
54. Скиба С. М. Художній час і художній простір у творчості Лесі Українки: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.06 / Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград, 2004. – 19 с.
55. Скорина Л. Дім як домінанта семантичного простору в романі У. Самчука «На твердій землі» // Слово і час. – 2005. – № 3. – С. 38–43.
56. Скупейко Л. Форми художнього часу в «Лісовій пісні» Лесі Українки // Слово і час. – 2005. – № 8. – С. 16–20.
57. Смерек О. Часопросторова міфологема кола в романістиці Емми Андіївської // Вісник Львівського університету: Сер. філол. – Львів, 2004. – С. 50–56.
58. Содомора А. Водяний годинник і концепція часу у філософській прозі Сенеки // Марра Mundi: Зб. наук. пр. на пошану Я. Дашкевича з нагоди його 70-річчя. – Львів; К.; Нью-Йорк, 1996. – С. 40–50.
59. Сокіл Г. Проблема «свого» і «чужого» в календарно-обрядовій обхідній поезії // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 89–92.
60. Соловей Е. Міфологічний простір поезії Володимира Свідзинського // Біблія і культура: Зб. наук. пр. – Чернівці, 2001. – Вип. 3. – С. 192–195.
61. Стофф А. Читання як подолання опозиції «своє» — «чуже» у переживанні часу // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 6–13.
62. Тарнашинська Л. Ритм та система смислів як засіб організації художнього простору в прозі Бориса Харчука // Слово і час. – 2003. – № 2. – С. 13–21.
63. Тарнашинська Л. Час у творчості Ліни Костенко як темпоральний код структури людського досвіду // Слово і час. – 2005. – № 6. – С. 42–52.
64. Тодчук Н. Роман Івана Франка «Для домашнього огнища»: простір і час. – Львів, 2002. – 202, [2] с.
65. Тодчук Н. Своє/чуже місто та його реалізації у романі І. Франка «Для домашнього огнища» // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 131–141.

66. Тодчук Н. Умови виникнення хронотопу відчуження у романі // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. пр. – Львів, 2000. – С. 99–105. – (Проблеми світ. л-ри; Вип. 1).
67. Топоров В. «Минус» – пространство Сигизмунда Кржижановського // Топоров В. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоетического. – М., 1995.
68. Федорчук Л. Простір і колір як категорії художнього світу Григорія Сковороди // Слово і час. – 2000. – № 5. – С. 55–59.
69. Фіськова С. Загублена між світами. До інтерпретації чужого часопростору в романі К. Вольф «Медея. Голоси» // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 236–242.
70. Фіськова С. П. Інтелектуалізована музика як ознака герметизованого часу (Г. Гессе «Гра в бісер») // Молода нація: Альманах. – К., 1997. – № 5. – С. 155–159.
71. Фіськова С. П. Модальність музичного часу в художньому творі // Античність – Сучасність (питання філології): Зб. наук. пр. – Донецьк, 2001. – Вип. 2. – С. 12–16.
72. Хайдеггер М. Прологомени к истории понятия времени. – Томск, 1998.
73. Хороб С. Просторово-часова організація структури драматичного твору // Вісник Прикарпатського національного університету. Філологія. – Івано-Франківськ, 2005. – Вип. IX/X (2004–2005 рр.). – С. 3–8.
74. Цибенко Л. Феномен простору Чорного моря в міжчасовому діалозі: Овідій і Рансмаєр // Слово і час. – 1998. – № 9/10. – С. 70–75.
75. Челецька М. Присвята як засіб організації свого/чужого простору в ліриці Івана Франка // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 142–151.
76. Червак Б. Символіка часу в творах Марії Матіос // Слово і час. – 2000. – № 4. – С. 52–53.
77. Чувардин Г. Хаос времени и хронотоп // Бахтинский вестник: Собр. соч. ученых: В 5 т. – Орел, 2005. – Т. 1. – С. 155–177.
78. Шевчук Н. В. «Різдвані оповіді» Ч. Діккенса у хронотопнотипологічних зв'язках: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2001.
79. Шліпченко С. Про тексти, тіла й архітектуру // Слово і час. – 1997. – № 9. – С. 74–81.
80. Przestrzeń // Bibliografia teorii literatury 1984–1990: Prace polskie, tłumaczone na język polski i recenzowane w polskich czasopismach / Wybory dokonała i opracowała J. Andrzejewska. – Gdańsk, 1994. – S. 102–104.
81. Przestrzeń w dziele literackim // Słownik terminów literackich / Pod red. J. Sławińskiego. – Wrocław, 1998. – S. 449–450.
82. Rosner K. Narracja, tożsamość i czas. – Kraków: Universitas, 2003. – 148 s.
83. Simonek S. Функция простора в поэзии украинских неоклассиков // Slavia orientalis. – 1996. – Т. XLV, I.
84. Stanislavová Z. O funkcii «cudzieho» v časopriestore paralelných svetov (na materiáli slovenskej fantastiky pre deti a mládež) // Іноземна філологія. – Львів, 2003. – Вип. 114. – С. 241–248.
85. Stoff A. Dramat i czas (W perspektywie interpretacji) // Acta Universitatis Nicolai Copernici. Filologia Polska XLV. – Toruń, 1995. – Z. 289. – S. 111–131.
86. Stoff A. Okoliczności miejsca i czasu w interpretacji utworów literackich i dzieł sztuki // Roczniki humanistyczne. – 1998. – Т. XLVI, z.1. – S. 94–107.
87. Symotiuk S. Filozofia i Genius Loci. – Warszawa: Instytut Kultury, 1997. – 124 s. (*ідеться про топоси: брама, криниця, вікно, двері, горище, смітник, міський тротуар, прогулянка*)
88. Žemberová V. Čas v poetike, noetike a estetike výrazu dramatickej literatúry // Kapitoly k dejinám estetiky na Slovensku III / Red. J. Sašková. – Prešov, 2000. – S. 200–209.

Інформаційні ресурси

- Факультет іноземних мов Львівського національного університету імені Івана Франка: Копистянська Нонна Хомівна. – <https://lingua.lnu.edu.ua/ex-employee/kopystyanska-nonna-homivna>

- Фонд Нонни Копистянської: (книжки з домашньої бібліотеки проф. Н. Х. Копистянської. – <http://ifnan.gov.ua/lib/fonds/f3>.
- Фонд Нонни Копистянської в Архіві Львівського національного університету імені Івана Франка м. Львів, вул. Дорошенка, 41. – http://archive.lnu.edu.ua/index.php?Option=com_content&view=article&id=132&Itemid=158

***

Індивідуальні завдання (письмово на залік):
(30 б.)

- Оригінальний цитатник висловів відомих авторів про час, простір, ритм.
- Часопросторовий аналіз віршів із застосуванням схем Н. Копистянської та відповідної засвоєної часопросторової термінології з курсу
(за вибором):

1. Емма Андіївська "Захід"
2. Емма Андіївська "Зима з весняним ухилом"
3. Емма Андіївська "Без шкіри на вітрі"
4. Дебора Фогель "Вулиці і люди"
5. Уляна Галич "Задзеркалля"
6. Катерина Калитко "Силуети з освітлених вікон"
7. Грицько Чубай "Пустеля"
8. Сергій Жадан "Колись про цей час говоритимуть..."
9. Юрій Іздрик "все що у тебе є - все воно може боліти..."
10. Дебора Фогель "Моя кімната"

- Часопросторовий аналіз прози із застосуванням схем Н. Копистянської та відповідної засвоєної часопросторової термінології з курсу
(за вибором):

1. Галина Пагутяк "Дім за річкою"
2. Галина Пагутяк "Потрапити в сад"
3. Емма Андіївська "Будівничі"
4. Емма Андіївська "Джалапіта"
5. Володимир Дрозд "Пори року"
6. Любов Пономаренко "Кав'ярня для самотніх душ"
7. Микола Хвильовий "Дорога й ластівка"

8. Олег Лишега "Квіти в темній кімнаті"
9. Ярослав Мельник "В дорозі" + Андрій Содомора "В дорозі"
10. Андрій Содомора "Кімната без тіней"

- **Усний захист усіх індивідуальних завдань (10б.)**

**Питання на залік
(для усної відповіді, 10 б.)**

1. Основна часопросторова термінологія.
2. Традиції та методології дослідження художніх творів у львівській часопросторовій школі проф. Н. Х. Копистянської.
3. Методології дослідження художнього часу. Концепції розуміння часу П. Рікера, Т. Манна, Ж. Дерріди.
4. Методології дослідження художнього простору (С. Скварчинська, Д. Ліхачов) у контексті часопросторової проблематики.
5. Теорія ритму Олексія Чичеріна та параметри методологічних досліджень.
6. Авторський хронотоп та його способи вираження в художніх творах різної родо-жанрової природи.
7. Поняття про хронотоп у літературі (М. Бахтін). Різновиди хронотопу (хронотоп порогу, хронотоп дому, хронотоп дороги, хронотоп сновидіння).
8. Співвідношення хронотопу із жанром. Хронотоп та проблеми рецептивної поетики.
9. Мистецтво читання як перетворення часу в простір.
10. Соціально-історичний хронотоп. Множинний соціально-історичний час.
11. Поняття про надтекстовий хронотоп.
12. Співвідношення авторського та соціально-історичного хронотопу у повісті-нарисі Галини Пагутяк «Сентиментальні мандрівки Галичиною».
13. Ретроспекція, проспекція та інтроспекція у літературному творі як елементи сюжетного часу.
14. Поняття про «свій/чужий» хронотоп та проблематика наукових статей у спецвипуску збірника семінару-об'єднання «Проблеми художнього часу, простору, ритму» («Іноземна філологія», 2003, вип. 114).
15. Особливості моделювання художнього простору та часу (за схемами Н. Копистянської).
16. Поняття про простір персонажа та його рівні взаємодії із сюжетним часом.
17. Особливості модерністського бачення часу та простору.